

Venček rakvička

28. a 29.10. ONLINE

Prečo by malo byť uvažovanie o smrti zbytočné mrhanie časom? Tretí ročník festivalu tematizuje smrť a umieranie z dvoch hľadísk: etnografického a psychedelického. Pôvodný trojdňový formát festivalu sa nám nepodarilo realizovať vzhľadom na pandemickú situáciu. Pripravili sme preto „polovičnú“ verziu bez workshopu a divadelného predstavenia. Ďakujeme, že ste s nami!

„Eternity is in love with the productions of time.“

„Večnosť je zamilovaná do plodov času.“

William Blake

28. 10. Streda

18:00-19:00 ONLINE PREDNÁŠKA

Tradičné predstavy o živote a smrti: historické perspektívy a súčasné výzvy

Alexandra Bitušíková, Katarína Košťalová

Prvá prezentujúca - doc. PhDr. Katarína Košťalová, PhD. - z Katedry sociálnych štúdií a etnológie - je odborníčkou na socionormatívnu kultúru - zvyky a obrady v slovenskej kultúre v širokej komparatívnej perspektíve. Druhou prednášajúcou je prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD., ktorá sa zaujíma o rôznorodé premeny života v postsocialistickej spoločnosti. Obe prezentujúce zaujíma všetko, čo sa týka človeka, komunity a spoločnosti v procese spoločenských a kultúrnych zmien. Rituály smrti/ pohrebné rituály sú súčasťou života v každej spoločnosti a z antropologického hľadiska patria podľa van Gennepa k rituálom prechodu, t.j. ich funkciou je predovšetkým zabezpečiť prechod jedinca z jednej determinovanej situácie k inej.

V súčasnej dobe COVID 19 pandémie sa práve rituály spojené s rozlúčkou s najbližšími stali ešte zraniteľnejšími. V roku 2020 sme boli prostredníctvom médií svedkami tisícok situácií z celého sveta, keď mnohí ľudia umierali osamotení, bez možnosti poslednej osobnej rozlúčky so svojimi najbližšími.

Aj o tom bude rozprávanie s hostkami tretieho ročníka festivalu Katarínou Košťalovou a Alexandrou Bitušíkovou.

29. 10. Štvrtok

18:00-19:30 ONLINE DISKUSIA

„Znovuzrodenie“ psychedelík a zážitky blízke smrti (NDE)

diskusiu moderuje Rado Sloboda

Hostia:

MUDR. Michal Patarák, PhD., psychiater

Mgr. Jaroslav Farkaš, psychológ, spoluzakladateľ Českej psychedelickej spoločnosti (CZEPS) a Psychedelickej kliniky Psyon v Prahe

Mgr. Martin Pažitný, adiktológ, zakladajúci člen Slovenskej psychedelickej spoločnosti SAPAS.SK

Psychedeliká tvoria širokú skupinu psychoaktívnych a psychotropných látok (prírodných aj syntetických), ich kategorizácia je však v každej krajine podmienená legislatívou a farmakologickými záujmami. Začiatky vedeckého záujmu o ich výskum sa tiež spájajú s „náhodným“ objavom syntetickej látky – 25. derivátu kyseliny lysergovej Albertom Hofmannom v roku 1938 známym pod skratkou LSD. Boom medicínskeho využitia a nemedicínskeho masového užívania psychedelických látok však nastal až v 60. rokoch 20. storočia v USA, a to aj v súvislosti s hnutím hippies, vznikom rôznych subkultúr a zrýchľujúcej sa globalizácie (cestovanie na východ, turizmus, drogový trh). Hneď na to boli mnohé zo psychedelík hodené do jedného vreca s heroínom a pervitínom. Kým niektoré krajiny užívanie psychedelík dekriminalizovali, v iných prebieha ich medicínsky výskum (napr. Česká republika). Na Slovensku je situácia ohľadom drogovej legislatívy oveľa prísnejšia.

O psychedelikách je rozšírený názor, že môžu spôsobiť resp. spustiť duševnú poruchu, čo má svoje opodstatnenie. Určitá časť užívateľov psychedelík svoje vnútorné zážitky nedokáže spracovať a niektorí si vyžadujú liečbu u psychiatra či psychoterapeuta. Tento fakt je dôležité si pripomínať aj v rámci prevencie a znižovania rizík užívania psychoaktívnych látok.

Špeciálna časť diskusie bude venovaná téme zážitkov smrti a znovuzrodenia či NDE (near-death experience), ktoré časť užívateľov psychedelík zažila nielen pod ich vplyvom, ale aj spontánne, v ojedinelých životných situáciách či priebežne

počas rôznych duchovných praktík a pod. Téma bude rámcovaná diskurzom o povahe ľudského vedomia, reality a spirituality ako niečoho, čo denne prežívame, keď reflektujeme minulosť alebo projektujeme budúcnosť. Pojem konsenzuálnej reality, ktorý zaviedol psychológ Charles Tart, nadobúda v digitálnom svete nové možnosti a konotácie. Virtuálna realita nás učí, že nie všetko je tak, ako sa na prvý pohľad zdá. Čo je však reálne, je naša predstava a reakcia na „zažitú“ situáciu na úrovni pocitov a činov, ktoré môžu viesť k prospešnému, ale aj k smutnému koncu. To sa týka rovnako bludov a halucinácií, ako aj literárnej fikcie a virtuality.

Jeden účastník štúdie raz o svojom psychedelickom zážitku povedal: „Keď užijete psilocybin, je to ako vziať si na palubu vlastného psychoterapeuta.“ O zložitosti sveta a nesmiernosti zážitkov, ku ktorým majú ľudia odnepamäti prístup, sa budú rozprávať psychiatri, psychológovia a terapeuti z praxe, ako aj ľudia zapojení do psychedelického výskumu.

29. 10. Štvrtok

19:30 SCÉNICKÉ ČÍTANIE

Peter Karvaš: Správa o pohrebe spisovateľa P. Karvaša

Festivalové intermezzo v podobe čítania polozabudnutej poviedky od Petra Karvaša z knihy Úľavy (1970), ktorá odzrkadľuje ornamentálny, ironický pohľad autora na priebeh vlastného pohrebu. Pohľad „zhora“ na vlastný život; pohľad na kariéru a ľudí, ktorí ho mali radi či len ticho znášali. Hneď v úvode autor udáva tón, v akom sa bude správa niesť: „Koncom júla zomrel očakávane príslušník strednej spisovateľskej generácie, prozaik, dramatik a satirik Peter Karvaš. Tajomník zväzu slovenských spisovateľov Vojtech Mihálik komentoval tento jeho nevhodný počin - smelo možno povedať: jeden z jeho posledných nevhodných počinov - výrokom neskôr často a v rôznych súvislostiach citovaným a komoleným: „Ten Karvaš je čoraz nemožnejší, čo do ruky vezme, zbabre.“ A preto - inšpirujme sa a neberme sa až tak vážne!

29. 10. Štvrtok

20:00 ONLINE KONCERT

Mudrak & Kubičina

Elektronicko-modulárna improvizácia - mala to byť živá improvizácia na jednom pódium v Záhrade, špeciálne pre festival, no nakoniec však pandémie rozhodla inak. Toto duo uvedieme ako dva koncerty elektronickej hudby. Jakub Mudrák odpremiéruje záznam svojho improvizovaného live setu, ktorý si pripravil špeciálne pre túto príležitosť. Objavia sa v ňom aj animácie Dávida Javorského. Lukáš Kubičina sa venuje zvukovému dizajnu, prevažne v prostredí divadla a súčasného tanca. Tento večer bude jeho "čisto" hudobným debutom.